

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

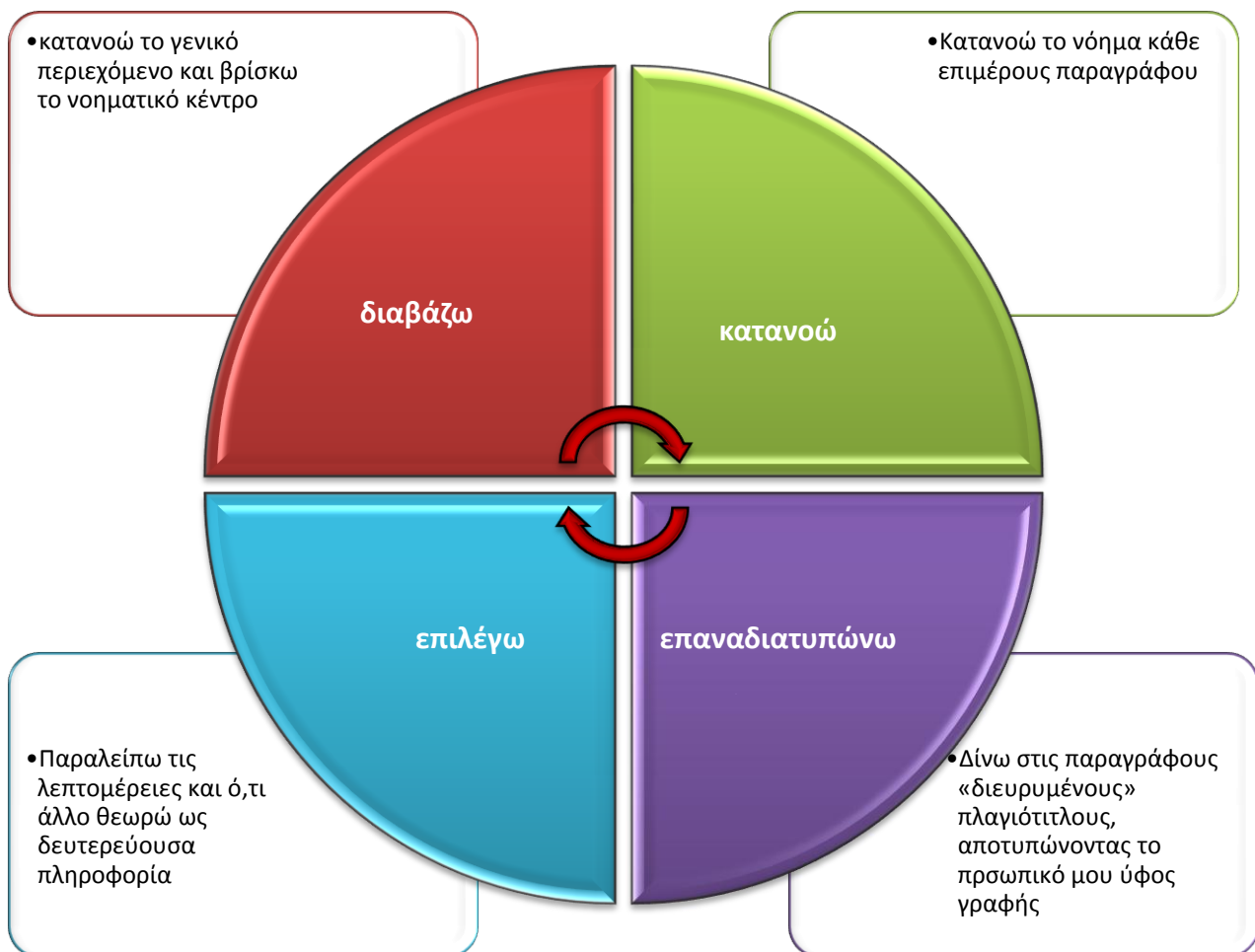
Τι είναι η περίληψη

Είναι ένα συνοπτικό κείμενο που προκύπτει από ένα άλλο, το οποίο είναι μεγαλύτερο σε έκταση. Άρα, δεν είναι αυτόνομο γραμματειακό είδος, αφού, για να υπάρξει, προϋποθέτει κάποιο άλλο.

Τι επιδιώκουμε με τον περιληπτικό λόγο

Με την περίληψη επιδιώκουμε να πληροφορήσουμε τους άλλους με τρόπο λιτό και σαφή για το περιεχόμενο ενός κειμένου.

Πώς γράφουμε μια περίληψη

Α. Διαβάζω, κατανοώ και επιλέγω, επαναδιατυπώνω

1. Διαβάζω προσεκτικά το κείμενο ώστε να κατανοήσω το γενικό περιεχόμενο και βρίσκω το νοηματικό του κέντρο.
2. Κατανοώ το νόημα κάθε επιμέρους παραγράφου :
 - Εντοπίζω τη θεματική περίοδο που με οδηγεί στο κύριο θέμα / νόημα. Ανιχνεύω σημαντικές πληροφορίες – λεπτομέρειες που έχουν σημασία για την ανάπτυξη της παραγράφου και σημειώνω τις λέξεις / φράσεις κλειδιά.
 - Παραλείπω τις λεπτομέρειες (π.χ. επεξηγήσεις, παραδείγματα, αναλογίες, συγκρίσεις) και ό,τι άλλο θεωρώ ως δευτερεύουσα πληροφορία.

- Βρίσκω μέσα στην κατακλείδα της κάθε παραγράφου στοιχεία που συμπληρώνουν το νόημα της θεματικής περιόδου.
3. Δίνω στις παραγράφους «διευρυμένους» πλαγιότιτλους συνοψίζοντας τις κύριες έννοιες και αναζητώ συνώνυμες λέξεις για να τις αντικαταστήσω, αν δεν πρόκειται για ορολογία.
 4. Οι πλαγιότιτλοι δεν πρέπει να είναι ελλιπτικές προτάσεις, αλλά φράσεις πλήρεις νοήματος που θα αποτελέσουν σχεδόν αυτούσιες στοιχεία της περίληψής μου.
 5. Αποτυπώνω στη διατύπωση των προτάσεών μου το προσωπικό μου ύφος, αποφεύγοντας προσεκτικά να επαναλαμβάνω φράσεις του πρωτότυπου κειμένου και δείχνοντας ότι έχω καταφέρει μια βαθύτερη κατανόηση του νοήματός του.

Η ικανότητα πύκνωσης του λόγου, δηλαδή το να αποδίδουμε συνοπτικά τα νοήματα, είναι πρωταρχική κατά τη διαδικασία συγγραφής της περίληψης

B. Συνοψίζω τη βασική ύλη με συντομία (συγγραφή περίληψης)

Γράφω περίληψη ανά παράγραφο, με τρόπο, όμως, που να σχηματίζεται ένα ενιαίο κείμενο.

- Για να πετύχω αυτό το στόχο, δεν παραθέτω απλώς τον ένα πλαγιότιτλο μετά τον άλλο, αλλά τους συνδέω όσο πιο επιδέξια μπορώ, χρησιμοποιώντας συνδετικές λέξεις / φράσεις.
- Όπου είναι αναγκαίο, προσθέτω τα επιπλέον σημαντικά στοιχεία που εντόπισα.
- Υιοθετώ ύφος με καθαρά πληροφοριακό χαρακτήρα, τυπικό, όσο γίνεται πιο ουδέτερο (αποφεύγεται η χρήση α' και β' προσώπου).
- Οι συνδετικές λέξεις θα πρέπει να αποδίδουν τη δομή της σκέψης και του λόγου του συγγραφέα του πρωτότυπου κειμένου.

Προσέχω ώστε να μην επαναλαμβάνω στοιχεία που βρίσκονται σε διαφορετικές παραγράφους, εκτός κι αν χρησιμοποιούνται με εντελώς διαφορετικό τρόπο.

Εάν σε δύο παραγράφους παρατηρείται συνάφεια περιεχομένου, τις συμπύσσω.

Εάν υπάρχουν ερευνητικά στοιχεία, παρουσιάζω μόνο το πόρισμα.

Διατηρώ την οπτική γωνία του συγγραφέα και αποδίδω πιστά το περιεχόμενο του κειμένου χωρίς να το σχολιάζω, να το επιδοκιμάζω ή να το αποδοκιμάζω.

Κατά την τελική σύνθεση της περίληψής μου παρουσιάζω το θεματικό κέντρο του κειμένου στην θεματική περίοδο του κειμένου της.

Γ. Ελέγχω την ορθότητα της περίληψής μου

1. Διαβάζω την περίληψη που έγραψα και ελέγχω έχοντας υπόψη μου ότι :

Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

Η σωστή σύλληψη του νοηματικού κέντρου και η πληρότητα κατανόησης του κειμένου.

Η επιλογή των σημαντικών ιδεών-πληροφοριών.

Η ικανότητα πύκνωσης του κειμένου μέσα από διάφορες τεχνικές

Η σύνταξη μιας περίληψης με ομαλή ροή και συνοχή.

Η λογική αλληλουχία / ο λογικός ειρμός των νοημάτων.

Το πληροφοριακό ύφος.

Η επιτυχής χρήση των διαρθρωτικών λέξεων ή φράσεων.

Η ορθή χρήση της γλώσσας (ορθογραφία, στίξη, σύνταξη, λεξιλόγιο).

Αδυναμίες θεωρούνται:

Η απόκλιση από το νοηματικό κέντρο του κειμένου.

Η παράθεση δευτερευουσών ιδεών ή πληροφοριών σε βάρος των κύριων και σημαντικών.

Η κριτική τοποθέτηση-σχολιασμός του κειμένου.

Η άτακτη παράθεση των ιδεών-πληροφοριών του κειμένου.

Η έλλειψη συνοχής και αλληλουχίας μεταξύ των μερών-προτάσεων της περίληψης.

Η αυτούσια μεταφορά λέξεων και φράσεων του αρχικού κειμένου στη περίληψη.

Οι αποκλίσεις από τους κανόνες της Γραμματικής και του Συντακτικού της Νέας Ελληνικής.

2. Μετρώ ενδεικτικά μερικές γραμμές της περίληψής μου, για να υπολογίσω τον αριθμό των λέξεων που ορίζεται και διορθώνω αναλόγως. Εάν οι λέξεις μου είναι πολύ λιγότερες από αυτές που ζητά η άσκηση, ξαναψάχνω στο κείμενο, για να βρω σημαντικές έννοιες που παρέλειψα και τις προσθέτω. Εάν οι λέξεις μου είναι πολύ περισσότερες από αυτές που ζητά η άσκηση, ελέγχω μήπως έχω δώσει λεπτομέρειες στο περιεχόμενο και αφαιρώ ό,τι μπορεί να αφαιρεθεί χωρίς να επηρεάσω τη λογική συνέχεια και τη συνοχή του κειμένου μου.

Όταν ζητείται περίληψη, γενικά, εννοούμε συνήθως σύμπτυξη του κειμένου στο 1/3 του αρχικού.

Περίληψη

Ορισμός: Περίληψη είναι η σύντομη απόδοση του περιεχομένου ενός κειμένου, η οποία μπορεί να υποκαταστήσει το αρχικό κείμενο. Είναι προσωπική δημιουργία, με πληροφοριακό ύφος, χωρίς ίχνος σχολιασμού ή κριτικής.

Πορεία για τη σύνταξη της περίληψης

- A. Διαβάζουμε πολύ καλά και προσεκτικά ολόκληρο το κείμενο.
- B. Επισημαίνουμε το θεματικό κέντρο του κειμένου.
- Γ. Εστιάζουμε στις παραγράφους από τις οποίες μας ζητάνε να συνθέσουμε την περίληψη. Υπογραμμίζουμε λέξεις- κλειδιά και κρατάμε σημειώσεις, προσέχοντας τη θεματική πρόταση και τις σημαντικές λεπτομέρειες.
- Δ. Η περίληψη γράφεται σε μια ενιαία παράγραφο.
- E. Προσέχουμε πάντα να μην υπερβαίνουμε το όριο των λέξεων.

Σύνθεση περίληψης:

1. **Το ύφος** της περίληψης οφείλει να είναι πληροφοριακό, αφού έχει ως στόχο να πληροφορήσει με συντομία, σαφήνεια και ακρίβεια τον αναγνώστη για το αρχικό κείμενο. Επομένως, αποφεύγουμε τη μίμηση του ύφους του συγγραφέα. Η περίληψη μεταφέρει τις ιδέες και το πνεύμα ενός άλλου εκτενέστερου κειμένου και, επομένως, δεν σχολιάζουμε τις απόψεις που παρουσιάζονται σε αυτό.
2. Αποφεύγουμε τη χρήση α' ενικού και πληθυντικού και β' ενικού και πληθυντικού προσώπου. Η περίληψη γράφεται σε γ' πρόσωπο για να έχει ουδέτερο και αντικειμενικό ύφος.
3. Επιλέγουμε την ενεργητική **σύνταξη**, όταν χρειάζεται να τονιστεί το πρόσωπο που ενεργεί (υποκείμενο), και την παθητική, όταν δίνεται έμφαση στην πράξη ή στο ίδιο το κείμενο (απρόσωπο ύφος).

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ: Ο συγγραφέας του κειμένου τονίζει, υποστηρίζει, διαπιστώνει, επισημαίνει, διατυπώνει, εκφράζει, θίγει, υπερασπίζεται, επιχειρηματολογεί, προσεγγίζει, επιχειρεί να προσδιορίσει...

ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ: Το κείμενο πραγματεύεται, ασχολείται, αναφέρεται, ισχυρίζεται... Εναλλακτικά: Στο κείμενο εκφράζεται, παρουσιάζεται, προβάλλεται, ερμηνεύεται, ερευνάται, σχολιάζεται, διερευνάται, υποστηρίζεται κ.α.

4. Εφαρμόζουμε τις κατάλληλες τεχνικές πύκνωσης:

- αντικαθιστούμε τις δευτερεύουσες προτάσεις με μετοχές: π.χ. Επειδή το κράτος θέσπισε αυστηρούς νόμους... → το κράτος θεσπίζοντας αυστηρούς νόμους...

- αποφεύγουμε τις ερωτηματικές προτάσεις (ευθείες ή πλάγιες) και προτιμούμε προτάσεις κρίσης, π.χ. Μήπως είναι απαράδεκτο, αναρωτιέται κάποιος, το να μένουμε παθητικοί δέκτες με όσα συμβαίνουν ... → Είναι απαράδεκτο να μένουμε απαθείς με όσα συμβαίνουν.

- αντικαθιστούμε ένα ρήμα αρνητικού περιεχομένου με ένα θετικό: π.χ. δεν ενστερνίζεται τις απόψεις του... → απορρίπτει τις απόψεις του..., δεν λησμόνησε ότι... → θυμήθηκε ότι...

- ένα σύνολο πράξεων το αντικαθιστούμε με μια λέξη που περιγράφει τη συγκεκριμένη ενέργεια: π.χ. πλύθηκε, χτενίστηκε, ντύθηκε κι έφυγε → ετοιμάστηκε κι έφυγε.

- μια περίφραση καλό θα είναι να την αντικαθιστούμε με ένα μονολεκτικό τύπο: π.χ. ο ένας βοηθάει τον άλλο → αλληλοβοηθιόμαστε.

- αντικαθιστούμε τις αναφορικές προτάσεις με ένα ισοδύναμο ουσιαστικό, επίθετο ή επίρρημα, π.χ. καλό θα είναι να μην καταλαμβάνουν τις θέσεις ευθύνης άτομα που δεν αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες ... → καλό θα είναι να μην καταλαμβάνουν τις θέσεις ευθύνης άβουλα άτομα.

- αντικαθιστούμε τα υπώνυμα με το υπερώνυμό τους: π.χ. τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδες, περιοδικά → τα μέσα ενημέρωσης.

- Αποφεύγουμε τη χρήση των παραδειγμάτων στην περίληψη, γιατί συνιστούν

λεπτομέρειες, καθώς και τη χρήση πολλών επιθέτων, γιατί αποτελούν προσωπικό σχολιασμό.

Προσοχή!!!

Χρήσιμη, επίσης, επισήμανση για το περιληπτικό μας κείμενο είναι: να μην χρησιμοποιούμε απαριθμήσεις, αποσιωπητικά, βραχυλογίες, αρκτικόλεξα. Επιπλέον, αν το αρχικό μας κείμενο έχει διαλογική μορφή, στο περιληπτικό κείμενο ο διάλογος αποδίδεται με γ' (τρίτο) ρηματικό πρόσωπο. Ακόμη, αν οι ιδέες του συγγραφέα εκτίθενται μεταφορικά, εμείς τις αποδίδουμε κυριολεκτικά.

5. Ο λόγος πρέπει να είναι συνεχής, να διασφαλίζεται η αλληλουχία και η συνοχή των νοημάτων του κειμένου. Για τη συνοχή της περίληψης χρησιμοποιούμε διαρθρωτικές λέξεις ή φράσεις: π.χ. Επίσης τονίζει, παράλληλα επισημαίνει, προσθέτει ακόμα, αντίθετα προβάλλει...

6. Επιλέγουμε τα κατάλληλα ρήματα: π.χ. Επίσης, ο συγγραφέας διατυπώνει τη γνώμη, προτείνει, δηλώνει, εισηγείται, ανακοινώνει, αναφέρει, μνημονεύει, παραθέτει αυτολεξεί (ένα άλλο κείμενο), σχολιάζει, ερμηνεύει, σημειώνει, τονίζει, επισημαίνει, υπογραμμίζει, παρατηρεί, διαπιστώνει, επιχειρηματολογεί (υπέρ ή κατά), υπερασπίζεται, υποστηρίζει, υπεραμύνεται, συνηγορεί, συμφωνεί με, ταυτίζεται με, δικαιολογεί, ανασκευάζει, απορρίπτει, αντικρούει, αντιτείνει, αντιπροτείνει, εξηγεί, αιτιολογεί.